

Evropa Soveti Danışma komitetinin Milli azınnıkları korumak için Çerçevä konventiyasının ikinci Sonucuna Moldova Respublikasının komentariyleri (april 2005 yıl)

Bu komentariylär hazırlandı Evropa Soveti Danışma komitetinin (buradan sora DK) Milli azınnıkları korumak için Çerçevä konventiyasının ikinci Sonucunun (buradan sora Sonuç) tekstinä, angısı kabledildi 2004 yılda dekabrının 9-da Çerçevä konventiyasının 26(1) statyasına hem Ministrular Komitetinin 23 kuralına uygun olarak.

Yorumlanan Sonuç dayanêr Çerçevä konventiyası monitoringın birinci tıklasına, angısı tıparlandı Danışma komitetinin birinci Sonucunda 2002 yılda mardın 1-dä hem Ministrular komitetinin Rezolütiyasında 2003 yılda yanvarın 15-dä. Bu Sonucun tekstinä girer konstataciyalar hem rekomendaciyalar, angıları formulat edildilär Moldova Respublikası tarafından Çerçevä konventiyasını tamannamak monitoringın ikinci tıklasınının proşesindä, ani kaplêêr periodu 2003 (ikinci payı) – 2004 yy.

Analiz yaparak bizim respublikamızda duruma, DK nişannadı bir sıra pozitiv moment, angıları şaat ederlär, ani Moldova gösterdi konstruktiv yaklaşım Çerçevä konventiyasını gerçekteşirmäk proşesinä, angısından sora belli oldu milletlärarası ilişkilerin stabilizaciyası, Moldova topluluunda kuruldu milletlärarası saburluk hem karşılıklı saygı.

İkinci Sonucun tekstini Moldova Respublikası temsilcilerine ofițialca verildi o vakıt, açan taman geçärdi padişaalımızın Parlamentinä seçim kampanyası. Moldova Konstituciyasının 60-cı st. görä parlament parlament “Moldova Respublikası halkının en üüsek temsil organı hem devletin zakon kabledän tek kuvedidir”. Prezidentin Vladimir Voroninin inişiativasına görä parlament seçimnerin halklararası monitoringını gerçekteşirärdi gözledici Misiya, angısına girdilär ESPA, EKİO, Evroparlamentin hem ESPA-nın demokratik institutlarında hem insan haklarında Büro delegaciyaları.

Parlamentä girmää neetlenän kimi politika birliklerin spiskalarına geçirildi bir grupa deputat için kandidat, angılar milli azınnıklardandı. Bu fakt gösterer vatandaşların hak eşitliini, bakmayarak etnik kökeninä, bu sayıda padişaalımın politika yaşamasına katılabilmelerini. Butakım, Parlamentin eni sostavında milli azınnıklardan deputatların bulunması - zakonca verilän kolaylıkların birisi, ani açêr yol katılmaa politika hem dä kultura, soşial-ekonomika yaşamasına, devlet işlerini götürmesinä, onnarın intereslerinä doorudan dokunan karar alınmasına, bunnarın var baalılı DK rekomendaciyalarına (bak Sonucun p.p. 23,140).

Milli azınnıklar temsilcilerin interesleri hesaba alındı tıparlanarkan seçim bületenleri, onnar hazırlandı iki dildä: devlet dilindä hem rusça.

Seçimnerin gidişi, seçim rezultatları, halklararası topluluun tarafından onnarın demokratiya hem dä geneldä Evropa Soveti hem EKİO standartlarına hem normalarına uygunnuun tanınması oldular inandırıcı bir kaavilemäk, ki Moldovanın demokratiyayı ilerledici hem birleştirci kursu doorudur. Bu kurs diişmüz hem bizim padişaalımızın strategiya prioritetidir.

Padişaalımızın Evropa integratıyasına özenmesi bildirildi “**Evropa integratıyası keezlerin ilerlenmesi için politika partnörloo Deklaratıyasında**” – parlament tarafından ses birliinnän mardın 24-dä 2005 yılda kabledilän ilk dokument.

Deklaratıyada formulat edili daavalar, angılar belli edelär Moldova Respublikasının ileri dooru gelişmesini:

- Evropa integratıyasının ilerleyän hem geeri çevirilämöz kursu,
- Transnistriya sorusunun barışlı hem demokratik çözümü,
- demokratiya institutlarının efektif çalışmaları,
- *milli azınnıkların haklarını garantaiyalamak.*

Bundan başka, dokument belli eder poltika partnörloun baş daavalarını, *angıların birisi orientirli gerçekteştirmää ortak politika çalışmaları, aniki gelişirmää hem hertarafça kaavilemää devlet dilinin rolünü nicä padişaalıkta yaşayan halk çokluun dilini, hem dä gelişirmää Evropa standartlarının temelindä hepsi Moldova Respublikasında yaşayan milli azınnıkların dillerini hem kulturalarını.* Butakım, genä kaavilener Moldova Respublikasının baalılı halkarası standartlarına, sayarak Milli azınnıkları için Çerçevä konventıyasını.

Nicä nişannêr DK, Moldova Respublikasının çözülmedik problemlerin birisi **Transnistriya problemasıdır**, angısı hep taa serioz kasavetlendirir, neçinki konflikt dokunêr Moldova Respublikası bütün halkının ölä önemli aspektlerinä, nicä milletlärsı iş birlii, stabillik, teritoriya birlii hem devletin suvereniteti (Sonucun p.p. 8-12).

Moldova enidän hazır ilerlemää Transnistriya problemasını çözmäk için görüşmeleri, bu hazırlık buldu er “Deklaratıya” içindeliindä, neredä politika partnörloun prioritetlerin birisi tanınêr *ortak politika hem diplomtik çalışmaları hem dä vatandaş inıtiativaları, angıları doorulu Transnistriya problemasının taman hem barışlı çözülmesnäi.* “Deklaratıyaya görä” bu problemanın politika çözümü läüzüm gerçekteştirilsin devletin Konstitütiyası hem halklararası haklar temelindä, EKİO, Evropa Birlii, Rumıniya, Rusiya, BAD hem Uktaynaylan sıkı iş birliindä hem koysun neet Transnistriya bölgesinin nekadar taa tez demokratizatsıyasını.

Padişaalın önderlii hazır kabletmää Moldova Respublikası Transnistriya Regionun avtonomiyası için zakon, bunu bildirdi prezident Vladimir Voronin ESPA komisiyası monitoring azalarının Jozett Dürye hem Andre Kvakkestadlan buluşmakta, angıları geldilär Moldovaya bu yıl fevralın 16-18-da.

Bu inıtiativaların praktikada tamannanması açacak yol genişletmää Çerçevä konventıyasının geografik arealını Transnistriya regionuna kadar, neredä, DK düşüncesinä görä, Çerçevä konventıyasının tamannanması problemalıdır, hem dä açacak yol katmaa politika hem vatandaş mehanizmalarını, aniki etkilemää bu problemaya dokunan DK rekomendatıyalarının tamannanmasını (bak Sonucun p.p. 9, 156, 157).

Moldovanın iç integratıyasına kursu Evropa integratıyasının gumanitar sferasında temel kıymetlerinä hem keezlerinä uygundur: çeşitliktä birlää gitmäk, destekleyeräk kultura, dil, din hem ruh çeşitliini, nicä Evropanın genel varlını, angısı buldu er **Çalışma planında “Moldova Respublikası – Evropa Birlii”**. Plan, angısı hesap edili iki yıla, oldu Moldovanın Evropa topluluunnan ekonomika,

politika hem hak kooperatıyasının hem partnörлуun ilk adımı. 2005 yılda fevralın 22-dä Brüseldä Moldova – Evropa Birlii iş birlii Sovetinin edinci toplantısı çerçevesindä imzalandı rekomendatıyalar Çalışma planını “Moldova Respublikası – Evropa Birlii” uygulamak için . Moldova tarafından dokumenti imzaladı premyer-ministru Vasiliy Tarlev.

“Politika dialogu hem reformalar” bölümün “İnsanın temel hakları hem serbestlikleri” kısmına görä läázım çalışılsın, aniki:

- milli azınnıklardan kişilerin haklarını gerçekleştirmeä (Planın p.4);
- *Milli azınnıkları korumak için Çerçevä konventıyasını* Moldova

Respublikasının tamannamasına dokunan Evropa Sovetinin uygun strukturaları hem ekspertleri çıkışlarına hem rekomendatıyalarına adekvat tepki vermeä; hazırlamaa hem uygulamaa zakonnu dokumentleri, aniki diskriminatıyaya yol açmamaa hem milli azınnıkların haklarına garantiya vermeä Evropa standartlarına görä (Planın p. 4).

Planın strukturasında var bir dä bölüm 2.2 “Transnistriya konfliktini çözmäk için iş birlii”, angısına girer bu problemayı barışlı çözmäk için bir sıra praktika teklifi (Planın p. 16).

Moldova Respublikası hazırladı hem kaaviledi Milli programayı “Moldova Respublikası – Evropa Birlii” Çalışma planını uygulamak için, neredä taa ayırıntılı gösterildi respublikanın yapılacak çalışmaları milli azınnıkların haklarını korumak için.

Moldova Respublikası Prezidentinin №2044-111 2004 y. oktäbrinin 15-dän Kararını tamannamak neetinnän hazırlandı **Küüyün 2005-2015 yy. soşial-ekonimika gelişmesinin milli programası - “Satul moldovenesc” – “Moldovan küüyü”**.

Hesaba alarak Moldova küülerindä yaşayan halkın milletlik bakımından çeşitliini, kimi küülerdä ukrainnarın, gagauzların, bulgarların, çingenelerin hem başka milli azınnıkların yaşadını, hem dä majoritar etnosun milli azınnıkların barabar yaşadını, Milletlärarası ilişkileri Departamenti hazırladı bir sıra praktika teklifi bu Programayı tamannamak için. Tekliflär dokunêrlar milletläar arasında ilişkilerin garmonizatıya sferasına, etnokultura çeşitliinä, devlet dilinin hem milli azınnıklar dillerinin işleminä; burayı girer Milli azınnıklardan kişilerin hakları için hem onların organizatıyalarının hak statusu için Zakonun monitoringi, Moldova Respublikasının küü bölgelerindä milli politikasını ilerletmäk Kontepıtıyası, küüdeki etişmiş insannarın devleti dilini üürenmesi; girer başka organizatıya-metodika çalışmaları, dokunan DK-nin kimi rekomendatıyalarına (bak Sonucun p.p. 55, 97, 101, 107, 108, 119, 124).

Kendi Sonucunda DK nişannêr, ani var progres o problemlerin çözümlesinde, angıları baalı **çingenä halkının** Moldova topluluu strukturasına integratıyasına. Ama yok nasıl bütünnä kayıl olmaa DK-nin o çıkışınan, ani Hükümetin Kararı “Moldova Respublikası çingenelerini desteklemäk için kimi çalışmaları” (№ 131 – 16.02.2001 y.) getirtiler duyulan rezultat (bak Sonucun p. 45). Bu Karar oldu çingenelerä devlet yardımını vermäk sistemasının ilk etapi, hem merkezdä, hem erlerdä, stimulat etti publik önderlemäk organnarı tarafından önem o soşial-ekonimika zorluklarına, angılarının karşılaşêrlar çingenelär, onnara

doorulu diskriminasiya yapmak problemasına, çözmää soruları, aniki iileştirmää onnarın yaşamak şartlarını, medişina servisini h. b., bunnar ayırtılı gösterili Moldova Respublikasının Devlet raportunda (may, 2004 y.).

Üseldi çingenelerin aktivlii kendi topluluk organizasiyalarını kurmak hakı sferasında. Yanvarın 1-ä 2005 y. duruma görä Milletlärarası ilişkileri Departamentindä registrat edili çingenelerin 10 etnokultura organizasiyası, angıların var respublika uurunda statusu hem angıları girerlä Etnokultura organizasiyaların koordinasiya sovetinä. Hükümetin finans yardımınnan gerçekleştiriler çingenelerin toplu yaşadı küülerdä yolları donatmak, gazifikasiyalamak hem elektrika geçirmek için bir sıra proekt.

Hazırlandı *Moldova Respublikası çingenelerini/romnarını 2005-2010 yy. Desteklemek için Programın* proektı, o geliştirer çalısan dokumenti № 131 – 16.02.2001, angısı yakın zamanda uygulanacak merkez hem erli topluluk organnarınnan hem dâ romnarın etnokultura organizasiyalarınnan. Moldovanın merkez hem erli devlet organnarı hazır ilerlemää iş birliini Evropa Sovetinnän, aniki gerçekleştirmää DK rekomendasiyalarını, ilişik çengenä halkının problemlarına.

Respublikanın zakonnarına görä var sorumluluk diskriminasiya yapılması için, bu sayıda polişiya tarafından vatandaşlara dooru, bakmayarak onnarın etnik ilişikliinä. Ama, DK nişannêêr duşmannık hem diskriminasiya yapımnarını türlü etnik grupalarına doorulu, ayırıcı, çingenä milletindän kişilerä, angıları için informasiya kabledildi hükümetä baalı olmayan kaynaklardan. Hesaba alarak DK konstataşiyalarını hem rekomendasiyalarını (Sonucun p.p.68-73), Moldova Respublikası İç işleri ministerlii bildirer, ani iç işleri organnarı çalısmalarının bir uuru – insan haklarını korumak hem zakunun önündä hepsinin eşit olması printipi, bakmayarak milletlik ilişikliinä.

İç işleri Ministerliin komentariyelerinä görä, 2003-2004 yy. Moldovadaki insan hakları merkezinnän, UNICEF, Evropa Sovetinin halklararası ekspertlerinnän, başka organizasiyalarlan birliktä, bu sayıda hükümetä baalı olmayan, yapıldı bir üretmek seminar ıkılası bölä problemlarda: “İnsan haklarını korumak”, “Polişiya etikası”, “Polişiya etikasının uygulanması”; organizat edildi seminarlar Zeetlemeklerä hem başka insansızlık eki insan namını aşalayan başka davranışlara hem cezalara karşı konventşiyanın uygulanması; kullanılêrlar iç işleri organnarı zaamtçilerinin insan haklar sferasında kvalifikasiyalarını üseltmek için başka formalar.

Şindiki zamanda Moldova Respublikası hazırlêêr Raportu hepsi rasa diskriminasiyası formalarını yok etmek için halklararası konventşiyanın tamannanması uurunda, angısı temsil edilecek BMO-nın Rasa diskriminasiyasını yok etmek için Komitetinä bu yılının 3-cü kvartalında. Raportu hazırlamaa deyni çaarıldı milli azınnıkların etnokultura organizasiyalarının temsilcileri.

Birleşmiş Evropa tarafında götürülän **komuşuluk** politikası çerçevesindä, angısı uyêr Çerçevä konventşiyasının baş printiplerinä, Moldova yapêr iş birlii o devletlärlän, milli azınnıkların etnoistorik vatannarınnan üretim, kultura, informasiya araçları h. b. sferalarda. Bu ilişkileri reglamentat eder Dostluk hem iş

birlii için temel anaşmaklar, hükümetlär arasında anaşmaklar, bakannıklar arasında programalar.

Hesaba alarak ukrain azınnıklın soşial-kultura isteklerini karşılamaa deyni DK rekomendaşiyalarını (bak Sonucun p.p. 22, 52, 89, 92, 100), Moldova ilerledecek Ukrainaylan konstruktiv iş birliini, neetlän birleştirmää iki padişaalın çalışmalarını respublikanın ukrain halkını desteklemek için.

Aktivleşer sınır aşırı iş birlii hem kaavileşer Ukrainaya yakın erleşmelärlän baalantılar. Bölä, 2004 yılda gerçekleştirildi Moldova hem Ukraina arasında ekonimika, milletlärarası ilişkilär, kultura, üretim, vama izmeti h. b. sferalarda sınır aşırı iş birlii Programası.

Başarıldı 2-yıllık (2003-2004 yy.) iş birlii programası Milletlärarası ilişkileri Departamentinin hem Odesa bölgesinin arasında milli azınnıkların desteklemek sferasında.

2005 yılda başlandılar görüşmeklär, aniki imzalamaa Moldova Respublikası Hükümeti hem Ukraina Ministrular Kabineti arasında milli azınnıklardan kişilerin haklarını korumak uurunda iş birlii için .

Özeneräk taa efektif saalamaa az sayıda milli azınnı olan litovların hem dä toplu yaşayan bulgarların dil hem kultura haklarını, 2004 yılda Milletlärarası ilişkileri Departamenti imzaladı bakannıklar arasında iş birlii programaları buna benzär Litov Respublikasının Departamentinnän hem Bulgar Hükümetinä baalı olan sınır aşırındaki bulgarlar işlerindä agentstvosunnan.

Sıralanan girişimlerin yapılması açacak yol taa intensiv kullanmaa devletlär arasında iş birliini, aniki DK-nın türlü milli azınnıklara dokunan rekomendaşiyalarını praktikada tamannamak için.

Nicä nişannêr DK, Moldova Respublikasında şindiyä kadar bitmedi islam kultunun registraşiya proşedurası, çözümedi musulman mezarlını düzmää deyni er vermäk sorusu (bak Sonucun p.p. 78, 82).

Moldova Respublikasının uygun kuvetleri hesaba alaceklar DK rekomendaşiyalarını (bak Sonucun p.p. 81, 84) bu problemlerin enidän incelenmesindä.

DK nişannêr, ani **informaşıya araçlarının** büyük bir payı, milletlärarası ilişkilerini aydınadarkan hem devlet uurunda önemli kararlar alınırken, milli azınnıklara hem dä majoritar etnosa doorulu göstererlär sebepsiz politizaşıya, tarafçılık, ön fikirlän davranış hem stereotip (bak Sonucun p.p. 66, 67).

Moldova Respublikasının kuvettä olan zakonlarına görä, milletlär arasında duşmannık kızıştırmak için var sorumluluk, ama zakonlar yok nasıl belli etsinnär informaşıya araçlarının kursunu.

İnceleyerek milli azınnıkların dillerindä informaşıya araçlarının gelişmesini, önemli nişannamaa kimi pozitif diişmekleri. Makar çözümedilär hepsi problemler, ayrıca, ilişik ukrain azınnına hem az sayıda etnik grupalarına, bu diil politika isteyişi olmadı beterinä, ama bu kaynaklanêr ondan, ani var bir sıra zorluk milli azınnıkların dillerini bilän jurnalist hazırlamasında hem devletin sınırlı ekonimika kolaylıklarında. Çerçevä konventiyasını 9-cu statyasına ilişik DK-nın rekomendaşiyalarına iicä analiz (bak Sonucun p.p. 89-92), başka organnarlan

birliktä yapêr Moldova Respublikasının Teliviziya hem radio yayını için koordinatıya soveti, uygun önnemäk çalışmaları yapmaa deyni.

Moldova Respublikası şükür eder DK-nä dil politikasında, üüretim sistemasında, milli azınnıkların dillerinin kullanmasında, milli azınnıkların kulturalarını destelemektä, kultura çeşitlii terbiyetmesindä hem polikultura üüretimindä pozitiv diişmeklerinä hem tendentiyalarına üüsek nota vermesi için. Bunnan barabar bir sıra nişannamaklar hem rekomendaçıyalar, angıları dökülü Sonuçta hem dokunêrlar Çerçevä konventiyasının 10, 12, 14 statyalarına, Moldovanın şartlarında bizä görünêrlär dooru hem aktual.

DK tarafından teklif edilän hem **üüretim** sferasına dokunan (bak Sonucun III bölümünü, p. 163) çalışmalarını tamannanmasına yardım edecek, ayırıcä, Moldova Respublikasının Bolon proşesinä katılması. Moldova kabletti ofițial teklif pay almaa Evropa devletlerinin üüretim ministruları konferentiyasında, angısı gelecek bu yıl Norvegiyada Bergen kasabasında. Konferentiyada, angısında respublikamızı temsil edecek üüretim ministrusu hem onun yardımcısı, Moldova rektorlarının hem studentlerinin temsilcileri, incelenecek padişaalımız Bolon proşesinä katılmak uurunda perspektiva. Bu verecek kolaylık milli üüsek üüretimini uyunnatmaa Evropa standartlarınnan, milli üüsek üüretim hem türlü sferalarda speşialistlerin hazırlamak kalitesini kaldırmaa.

2004 yılda “Salt” programası çerçevesindä, angısı gerçekleştiriler padişaalın prezidenti inişiativasına görä, respublikanın 468 şkolası baalandı global İnternet sistemasına. 2005 yılın sonuna kadar plana görä läüzüm baalansın kalan 1151 üüretim kurulu. Programaya görä läüzüm uyunlansın informaşıya tehnologiyaları hem komunikaşıyaları universitettän öncä üüretim herbir uurunda, üüretim sistemasının modernizaşıyası, bakmayarak üüretim dilinä, üüretim tehnologiyalarının ilerlenmesi, bunnar büyük ölçüdä yardım edecek universitettän öncä üüretim sistemasının iileştirilmesinä, bu sayıda milli azınnıklar için.

Taa ileri anılan “Moldova Respublikası – Evropa Birlii” programanın bölümündä 2.7 “Gumanitar ilişkileri” (p.p.75,76,77) hem dä onun uyunlanması için Milli programada var konkret ölçülär, angıları ilişik gumanitar sferasında birliktä çalışmalara: üüretimdä hem gençlärlän iştä intensiv iş birlii, polikultura üüretimini desteklemäk; formal olmayan terbiye metodlarını kavramak, ayırıcä, YOUTH programasına katılmaklan; kultura sferasında kooperatıya, sayarak kulturalar arasında dialogu; informaşıya araçları yardımınnan kultura çeşitliini desteklemäk. Teklif edilän praktika ölçüleri sıralanmış sferalarda milli azınnıklar için üüretim sferasına dokunan DK rekomendaçıyaları içindeliinä uyunundur hem inandırêrlar, ki Moldovada başarılı ilerleyecekler Çerçevä konventiyasının uygun halları.

Birleşmiş Evropa topluluuna integratıyanın temel daavalarını çözmää deyni Moldovanın kuvetleri üürenerlär hem kullanêrlar Evropa Birliinä girän eni azaların görgülerini. Mardın 29-31 bu yıl Moldovaya geldi bir ekspert grupası, angısına girärdi Latviya Respublikası hükümet strukturaların 20 temsilcisi. Vizitin keezi – geliştirmää Evropa integratıyasında biri-birinä uyun çalışmalarını.

Vizitin çerçevesindä oldu bir sıra ikitarafli buluşmak, angısına katıldılar Devlet dilini üürenmäk için Litov merkezin temsilcileri: Milletlärarası ilişkileri

Departamentindä, Üretim ministerliindä, Moldovanın Bilim Akademiyasının Dil İnstitutunda, neredä incelendi temalar, angıları dokunêrlar **devlet dilini** ilerletmâk problemlarına – devlet dilini üürenmâk sferasında devlet politikasını hazırlamak, zakonnar bazasını geliştirmâk, devlet dilini kullanmasının uuruu gösterân kriteriy seçimi h. b. Latviyanın görgüsünü kullanmak verecek kolaylık belli etmää çalışmaları, aniki iileştirmää Moldovada etnolingvistika situatıyasını, kullanacak hazırlarkan Devlet dilini milli azınnıkların üürenmesi için Devlet planını, nereyi özendirer DK rekomendaşıyaları da (bak Sonucun p.p. 123,124,163).

Moldovan dilinin kullanmak sferasını genişledän proşesindä başarıların lääzım desteklesin moldovanca-rusça hem rusça-moldovanca bilingvizma problemasında etnolingvistik pilot monitoringın (soruşturmak) rezultatları, angısı yapıldı Moldova Parlamentinin İnsan hakları hem milli azınnıklar komisiyası, Millietlärarası ilişkilär Departamentin kolegiyası hem Etnokultura organizaşıyaların Koordinaşıya Soveti önderliin ortak toplantısının kararına uygun olarak (CDO-6 № 278, 2004 y. iyülün 27-dän). Soruştırmanın rezultatları okadar göstermeerlär reprezentativ resimi, nekadar diişmâz tendenşıyaları, ani oluştular büünkü Moldovada. Bakmayarak buna, yapılan çıkışlar olur kullanılsınnar erinä getirân kuvetlerinin zaametlerini iileştirmää hem ayırı bölgelär uurunda, hem bütün respublikada DK-nın takazaları hem rekomendaşıyaları kontekstindä.

Lääzım nışannamaa, ani DK gösterer annayış Moldovadakı etnolingvistika, soşial-ekonomik hem politika proşeslerinä, angıları etkileer (bakılan periodta) milli azınnıkların durumuna da. Bununnan birliktä, son konstataşıyalar, angılar dökülü Sonucun III bölümündä (bak p.p. 156-163), Moldova Respublikası ofişial organnarına görünerlär nicä Çerçevä konvenşıyasını ilerletmâk için bir temel. DK Sonucun I-ci hem II-ci bölümneri rekomendaşıyalarından kaynaklanan ölçülere ek olarak Moldova Respublikası publik önderlemesi organnarı inceleyeceklär real kolaylıkları, aniki almaa ölçü Sonucun 163-cü punktunda yazılı rekomendaşıyalara uygun, hem angılar doorulu:

- milli azınnıklardan kişilerin hakları hem onnarın organizaşıyaları hak statusu için Zakonun, milli azınnıkların hakları sferasını kaplayan başka zakon aktların kusurlarını düzeltmää, hem merkezdä, hem erlerdä;
- diskriminaşıyanın önünä çıkmâk, milletlärarası saburluk hem kulturalar arasında dialog propagandası, bu sferada zakonnarın monitoringını yapmaa, iç işleri hem informaşıya araçları zaamtçileri arasında bilinçliin uuruu üüselmää;
- üürenmâk kurullarında, informaşıya araçlarında, önderlemâk organnarınnan ilişkilerdä milli azınnıkların (ukrain, rus, gagauz, bulgar h. b.) dillerini kantarlı kulanmaa;
- milli azınnıklardan kişilerin üüretimi kalitesinä dokunan soruları çözmää, sayarak onnara devlet dili üüretimi, milli azınnıkları dillerindä üürenmâk kiyatları hazırlamak, uygun üüredicileri hazırlamak, polikultura terbiyetmesi;
- genişletmää milli azınnıkların katılmasını, bu sayıda az sayıda etnik gerupalarını, devlet hem topluluk işlerini önderlemesinä;

- çingenä azınnın problemlerini çözmää soşial-ekonomika hem üretim sferalarında, hem merkez önderlemesi organnarı, hem erli kuvetlär tarafından.

Çerçevä konventiyasının ilerlenmesi hem tamannanması proşesin koordinatörü monitoringin ikinci tıklası çerçevesindä, erinä getirän kuvedi olarak, Milletlärarası ilişkileri Departamentidir, angısı milletlär arasında devlet politikası için sorumludur. Departament katêr bu işä erinä getirän kuvedin organnarını, sayarak erli publik önderlemäk organnarını, devletin hem topluluun başka institüiyalarını.

İzleyerek DK rekomendaşiyalarını bildirmää bu Sonucu geniş toplulaa osaat onu kablettiktän sora (bak Sonucun 5-ci p.), o neetlän, ani Çerçevä konventiyasının uygulamak proşesi olsun taa duruk hem açık, yapıldı aşaadaki çalışmaları:

- Sonucun teksti çevirildi devlet dilinä;
- 2005 yılda yanvarın 20-dä Sonuç tiparlandı “Nezavisimaya Moldova” gazetasında, angısının kurucusu Moldova Respublikası Hükümetidir;
- 2005 yılda fevralın 19-da geçti tomlarlık masa “Milli azınnıkların korumak için Çerçevä konventiyası: Evropa Soveti Danışma komitetinin Moldovaya ilişik ikinci Sonucu”, angısına katıldılar merkez hem erli publik önderlemesi organnarın temsilcileri, sayarak ATB Gagauziyayı hem Tarakliya rayonunu, milli azınnıkların etnokultura organizaşiyalarının lidererlerini, informaşiyaya araçlarının temsilcilerini;
- Sonucun teksti yollanıldı bir sıra respublikanın merkez dalları hem erli organnarına, angıları bildirdilär kultura, informaşiyaya araçları, çingenä azınnı durumu hem Moldovanın milli azınnıklarına ilişik başka problemler sferalarında DK-nın rekomendaşiyaları için kendi düşüncelerini.

Moldova Respublikasının kuvet organnarı bildirerlär interesini ilerletmää iş birliini hem karşılıklı iş birliini Danışma komitetinnän (sayarak finans yardımını) ikinci Sonucun ilerletmisi için hem onda bulunan rekomendaşiyaları uygulamak için, ölä nicä:

- Regional instruktiv-metodika seminarları (milli azınnıkların toplu yaşadı erlerdä);
- İkinci Sonucun tekstini tiparlamak en çok sayıda milli azınnıkların dillerindä: ukrainca, rusça, gagauzça, bulgarca, çingeneycä,
- bütün respublika uurunda halklararası seminar Kişinövda Evropa Soveti Danışma komitetinin temsilcilerin, merkez hem erli uurda publik önderlemäk organnarı temsilcilerinin katılmasınan,
- bir tıklä öğrenmäk seminarı mass-mediada saburluk ruhu oluşturmak sorularında, polikultura üretimin temel prinşiplerindä, vatandaş topluluun konsolidaşiyasında;
- çingenä//rom halkının problemlerini çözmäk için konsultativ hem finans yardımını vermäk.

Danışma komiteti tarafından sıralanan akşiyaları desteklemäk yardım edecek

iileŝtirmää milli azınnıkların soğial-kultura intereslerinin kanaatlanmasını, kuvettä bulunan halklararası hem milli zakonnarın taa efektli uygulanmasını, geneldä Moldova Respublikasında kopmaz ilerletmää milli azınnıklarını korumak için Çerçevä konventiyasının proğesini.